

Rapport

efter kvalitetsgranskning av Kunskaps-
bedömning i grundskolan årskurs 1-3 vid
Njutångers skola i Hudiksvalls kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om Njutångers skola

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av Kunskapsbedömning i grundskolan årskurs 1-3 under november 2011-mars 2012. Granskningen vid Njutångers skola i Hudiksvalls kommun ingår i detta projekt.

Njutångers skola besöktes den 29-30 november 2011. Ansvariga inspektörer har undervisningsråden Sigbritt Gålnander och Åsa Rehnberg varit. I denna rapport redovisar Skolinspektionen sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen genomförs i totalt 31 kommunala skolor och 4 fristående skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Njutångers skola

Skolenhetens namn: Njutångers skola	Antal elever
Förskoleklass	18
Grundskola	90
Totalt antal elever:	108
Antal elever i årskurs 1-3	48
Antal elever i årskurs 3	11

Njutångers skola är en kommunal skola som består av förskoleklass och årskurserna 1-6. Skolan har förutom förskoleklass fem grundskoleklasser, åk 1, åk 2, åk 3-4, åk 5 och åk 6.

Personalen på skolan är organiserad i ett gemensamt arbetslag F-6. Skolan leds av en rektor som även är rektor för ytterligare en F -3 skola inom kommunen.

Lärarna på skolan är i huvudsak så kallade klasslärare, där läraren undervisar eleverna i samtliga ämnen med några få undantag. Lärarna är mentorer i de klasser där de huvudsakligen har sin undervisningstid.

Resultat

1. Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?

1.1 Rektor tar ansvar för att lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav

Här undersöks om rektorn tar ansvar för och skapar förutsättningar för lärarnas gemensamma arbete med kunskapsbedömningar utifrån kursplanerna kunskapskrav.
--

Av intervjuer och samtal med rektorn och lärare framgår att Njutångers skola inte har haft något systematiskt arbete när det gäller mål, dokumentation och bedömning av elevernas kunskaper utifrån 2008 års kursplaner. Arbetet har varit upp till den enskilde läraren att utforma. För närvarande pågår dock ett arbete med att bygga upp gemensamma rutiner för planering av undervisning, dokumentation och bedömning utifrån den nya läroplanen för grundskolan, Lgr 11. Skolans lärare har under läsåret 2010/11 deltagit i ett kommungemensamt arbete kring Lgr 11. Alla lärare har lyssnat till föreläsningar om den nya läroplanen och fått arbeta med att göra planeringar utifrån Lgr 11. Arbetet leddes av två externa konsulter och var tänkt att fortgå även under innevarande läsår. Samarbetet med de två konsulterna har emellertid avbrutits.

Under höstterminen 2011 har implementeringsarbetet av Lgr 11 fortsatt i samarbete med sex grundskolor, lärområde Syd, i kommunen. Arbetet har skett i olika ämnesgrupper. Motsvarande arbete inom de praktiskt estetiska ämnena sker dock i samarbete med kommunens samtliga skolor. Uppdraget till de olika ämnesgrupperna finns beskrivet i en plan benämnd "IUP-processen höstterminen 2011" och handlar om att upprätta planeringar och bedömningsmatriser för respektive ämne utifrån Lgr 11. Hudiksvalls kommun har tidigare fattat beslut om att samtliga skolor ska använda samma digitala program för dokumentation av bland annat planeringar av undervisningen, bedömningsmatriser och för att dokumentera respektive elevs kunskapsutveckling. Se vidare under avsnitt 1.3 och 1.4.

Intervjuer och samtal med lärarna visar att rektorn lagt ett stort ansvar på lärarna och de olika ämnesgrupperna när det gäller arbetet med att konkretisera kursplanerna i planering av undervisningen och att utarbeta bedömningsmatriser utifrån kursplanernas kunskapskrav. Lärarna upplever att ledningen av ämnesgruppernas arbete är otydlig och att man som lärare inte vet vad nästa steg är i utvecklingsarbetet. Rektorn medger också att hon inte fullt ut är förtrogen med arbetet i ämnesgrupperna och om det pågående arbetet med planeringar och bedömningsmatriser verkligen har sin utgångspunkt i läroplanen och kursplanerna.

Skolans eget utvecklingsarbete är enligt rektorn och lärarna tänkt att bedrivas under de gemensamma schemalagda konferenserna två gånger i veckan. Tyngdpunkten hamnar enligt lärarna oftast på mer praktiska frågor. Lärarna efterlyser därför tydligt avsatt tid för det pedagogiska utvecklingsarbetet och uttrycker ett behov av att få tid till att exempelvis göra gemensamma bedömningar utifrån konkreta elevexempel.

Rektorn har tidigare läsår initierat ett arbete kring språket i elevernas skriftliga omdömen. I de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del

av är språket sakligt och värderande uttryck om den enskilde elevens personliga egenskaper återfinns inte. Lärarna bekräftar att de tidigare diskuterat detta och att de tänker sig för när de skriver omdömen om eleverna.

Två av lärarna har utsetts till implementeringsansvariga när det gäller Lgr 11 och har deltagit i två konferenser anordnade av Skolverket. De båda lärarna uppger dock att de dels upplever sitt uppdrag som mycket otydligt dels att de inte har något forum för att informera sina kollegor och bidra till skolans utveckling.

Utifrån dokumentstudier och intervju med lärarna kan Skolinspektionen konstatera att skolan saknar gemensamma rutiner och former för vad, hur och när lärarna ska dokumentera elevernas kunskaper. Läs mer under avsnitt 1.4. Rektor beskriver att det bland lärarna finns ett visst motstånd mot att använda det gemensamma digitala dokumentationssystemet. Då det kan kännas *"läskigt"* att lägga ut all information om en elev digitalt beroende på att man som lärare känner sig osäker och *"inte riktigt vet vad som ska stå"*.

Lärare uttrycker vid intervjuerna en osäkerhet gällande i förhållande till vad i kursplanerna de ska bedöma elevernas kunskaper. Detta står det mer om under avsnitt 1.3 och 1.4.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver ta ansvar för att utveckla gemensamma rutiner och former för att lärarna ska planera undervisningen utifrån kursplanerna och bedöma och dokumentera elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav i alla ämnen. Rektorn har dock initierat ett utvecklingsarbete. Ett resultat av detta arbete är att skolan använder ett gemensamt och sakligt språk i den dokumentation som görs. Skolinspektionen förutsätter att skolan fortsätter det påbörjade arbetet med kursplanerna och att det resulterar i planeringar i alla ämnen i förhållande till kursplanerna samt fortlöpande bedömningar och dokumentation av elevernas kunskaper.

Vidare behöver rektorn skapa förutsättningar för en likvärdig bedömning inom skolenheten.

1.2 Skolan har ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning

Här undersöks om rektorn ser till att det finns ett kvalitetsarbete kring kunskapsbedömningar på skolan genom att följa upp och utvärdera detta arbete samt huruvida resultaten av det används. Vidare handlar bedömningspunkten om rektor tillsammans med lärarna analyserar skolans kunskapsresultat och resultaten på de nationella proven.

Av intervju med rektorn framkommer att det systematiska kvalitetsarbetet brister och skolan har således inte ett utvecklat system för att inhämta, analysera och använda övergripande kunskapsresultat i kvalitetsarbetet. Rektorn har identifierat detta som ett centralt utvecklingsområde för skolan. Idag finns ett så kallat "årshjul" utarbetat som anger tidpunkten för insamlandet av olika resultat för exempelvis matematik, svenska, engelska samt vissa tester för förskoleklassen. Skolövergripande sammanställningar av andel elever som uppnått målen (enligt 2008 års kursplaner) finns också över dessa tre ämnen, i övrigt saknas motsvarande sammanställningar över kunskapsresultat. Rektorn har i detta sammanhang påbörjat ett arbete med att utifrån bedömningarna gjorda i elevernas individuella utvecklingsplaner ta fram resultat kring elevernas kunskapsutveckling i olika ämnen. Detta arbete är dock ännu i sin linda. Rektorn beskriver vidare att kvalitetsarbetet behöver utvecklas ytterligare i synnerhet när det gäller analys av insamlade resultat. Kvalitetsarbetet måste också bli en integrerad del av det vardagliga arbetet och inte något som görs enbart inför den årliga kvalitetsredovisningen. Skolan, menar rektorn, har tidigare ofta nöjt sig med att konstatera ett resultat och sedan har "*underlagen lagts till handlingarna*" utan analys och därtill kopplade åtgärder. Rektorn har till exempel initierat diskussioner kring resultat av de nationella ämnesproven kopplat till arbetssätt och arbetsformer. Rektorn har också tagit upp frågan "*varför många elever når målen i alla ämnen förutom matematik, svenska och engelska*" (enligt terminologin efter 1 juli 2011 handlar det om andelen elever som uppfyller kunskapskraven). Av intervju med lärarna och rektorn framkommer dock tankar om att det kan vara så att man är mer säker i sina bedömningar i ämnena svenska och matematik på grund av att det i de ämnena finns bedömningsstöd i form av exempelvis nationella ämnesprov, Diamant och det diagnostiska material i svenska som skolan använder.

Njutångers skola har nyligen påbörjat sitt arbete för att utveckla formerna för bedömning och dokumentation av elevers kunskaper och därför har rektorn och lärarna hittills inte systematiskt följt upp och utvärderar rutiner och former för bedömning och dokumentation.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver vidareutveckla skolans systematiska kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning. I det ingår att säkerställa att det finns skolövergripande kunskapsresultat i de ämnen som eleven får undervisning i. Utifrån detta behöver rektorn skapa förutsättningar för att lärare tillsammans jämför och analyserar resultaten i alla ämnen. Vidare behöver rektorn tillsammans med lärarna utveckla former för att följa upp och utvärdera skolans rutiner och former för bedömning och dokumentation så att de blir en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

1.3 Bedömning ingår i lärarnas planering av undervisningen

Här undersöks om lärarna vid planering av undervisningen utgår från kursplanerna samt om lärarna även planerar för hur bedömningen av eleverna ska gå till så att den blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

I de gemensamma ämnesgrupperna inom lärområde Syd pågår ett arbete med att utifrån kursplanerna utarbeta planeringar inom respektive ämne. Här används de rubriker som gemensamt beslutats att en planering ska bestå av, det vill säga syfte, konkretisering av mål, undervisning och bedömning. De planeringar som Skolinspektionen tagit del av är antingen en termins- eller årsplanering som sedan läggs in varje elevs digitala så kallade IUP-mapp. Planeringarna gäller för hela grupper.

Av intervjuer och samtal med lärarna framkommer att dokumenterade planeringar för specifika arbetsområden inom en termin eller läsår görs i mycket begränsad omfattning. Lärare säger exempelvis att *"Det finns inget krav från ledningen att vi ska göra planeringar"* eller *"Jag följer en bok så jag behöver ingen planering"*. Lärare uttrycker också *"Jag har inget på papper, jag har det i huvudet"*. Skolinspektionen kunde dock vid besökstillfället ta del av ett par planeringar gällande specifika arbetsområden, varav en var särskilt framtagen inför Skolinspektionens besök. Av de planeringarna är det svårt att utläsa i vad mån de utgår från kursplanernas syfte, centrala innehåll och kunskapskrav. När det gäller enskilda lektioner ger några av lärarna exempel på hur de planerar utifrån kunskapskraven och det centrala innehållet kopplat det till stoff som ska behandlas. Planeringen dokumenteras i viss mån i exempelvis lärarens anteckningsbok. Samtidigt uttrycker flera lärare *"jag har nog en del i huvudet också"*. Planeringen i matematik eller svenska kan, enligt de intervjuade lärarna, också

utgå från de målformuleringar för de två första skolåren som skolan använt sig av under en lång tid och som med andra ord inte är anpassade till Lgr 11.

I intervju och samtal uttrycker lärarna att det i vissa delar är svårt att förstå kursplanernas struktur. De olika delarna *"flyter ihop lite grand"* och det är svårt att förstå vad förmågor i kursplanernas syftestext är i förhållande till kunskapskraven. Det råder därför delade meningar i lärargruppen om vad eleverna ska bedömas gentemot när de har arbetat med ett arbetsområde. Någon av lärarna uttrycker att *"förmågorna är det som alla ska kunna"* och åsyftar förmågorna i syftestexten. En annan lärare säger *"det är klart att jag bedömer mot kunskapskraven i årskurs 3"*. Lärarna beskriver vidare att i de samhällsorienterande ämnen kan en bedömningsgrund vara hur eleverna framför en redovisning och i de naturorienterande ämnena kan det handla om huruvida eleven genomfört alla arbetsuppgifter. Lärarna bedömer alltså inte alltid elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i kursplanerna, vilket är det som ska vara grunden för bedömningen i ämnet. De bedömer elevernas kunskaper i ämnet ibland utifrån det centrala innehållet, ibland utifrån delarna i syftestexten som handlar om vad undervisningen i ämnet ska syfta till och ibland sker bedömningen utan någon koppling till kursplanernas skrivningar.

Av intervju och samtal med lärarna framkommer att de vid planering av undervisningen inte planerar för hur bedömningen systematiskt ska bli en integrerad del av undervisningen. Hur och när återkoppling på elevernas arbete ska ske för att stödja och synliggöra lärandet ingår alltså inte i planeringarna. I vissa fall beskriver också lärare att de känner att de inte har klart för sig hur eleverna ska visa sina kunskaper. Andra lärare beskriver att de inte planerat formerna för bedömning när undervisningen påbörjas utan att de snarare samlar information på vägen. Det finns också på skolan en utbredd uppfattning om att bedömning närmast handlar om olika prov, tester och diagnoser.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna vid planering av undervisningen måste utgå från kursplanernas syfte, centrala innehåll och kunskapskrav. Lärarna behöver identifiera *hur* eleverna ska visa sina kunskaper, *vad* i kunskapskraven som ska bedömas och *när* bedömningen ska ske. Vidare är det av stor vikt att bedömningen sker i förhållande till kunskapskraven i kursplanerna och inget annat.

Lärarna behöver planera så att bedömningen systematiskt blir en integrerad del i undervisningen för att tillsammans med eleverna följa och stödja elevernas kunskapsutveckling i undervisningen och kontinuerligt ge återkoppling på deras arbete, för att synliggöra och stödja lärandet för eleverna.

1.4 Lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper samt om läraren ger framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla i förhållande till kunskapskraven och hur detta ska ske. Vidare handlar det om hur lärarens bedömning blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Elevernas förståelse för vilka kunskaper de ska utveckla och på vilka grunder bedömningen sker

Av samtal och intervju med eleverna framkommer att de i mycket begränsad omfattning känner till mål/krav eller på vilka grunder de bedöms. Eleverna informeras främst om vad de ska göra och mindre om vilka kunskaper som de ska utveckla. Eleverna beskriver också att även om ett läromedel har utarbetade mål för ett område så diskuteras de inte *"läraren säger att vi inte behöver bry oss, det är inget viktigt"*. Det finns dock exempel på ämnesområden där eleverna bättre kan beskriva de kunskapskrav som ska uppnås, exempelvis inom de naturorienterande ämnena där skolan arbetar med ett laborativt material. I intervjuer och samtal med lärare framträder en bild av att inte alla lärare tror att eleverna är mogna för att informeras om mål/krav för sin utbildning. Även när det gäller bedömningsgrunderna är inte alla lärare övertygade om eleverna är tillräckligt mogna för att förstå, *"de är ju bara åtta år!"* Rektorn bekräftar bilden av att flera lärare menar att det är de vuxna som måste bestämma då eleverna inte är mogna att vara delaktiga i planeringen och att ta till sig mål/krav. Även föräldrarna uppger i intervju att deras barn främst informeras om vad de ska göra och i mindre omfattning om vilka kunskaper de ska utveckla.

Återkoppling

Granskningen visar också att det varierar huruvida lärare på ett systematiskt sätt ger eleverna framåtsyftande återkoppling på vad eleverna behöver utveckla och hur. De exempel på återkoppling som lärarna lyfter fram vid intervju handlar till stor del om återkoppling i form av beröm exempelvis *"vad duktig du var"* eller *"åh vilken fin bild"*. Eleverna bekräftar att de ofta får beröm för sitt arbete och att läraren säger *"om jag skrivit fint"* eller om *"vi varit duktiga"*. Gällande återkoppling i elevernas arbetsböcker berättar eleverna att de får berömmande skriftliga kommentarer som till exempel *"very good!"*, *"bra"* eller *"Å vad duktig du är på att skriva"*. I matematik kan man som elev få inlagda "post-it" lappar med uppmaningar som *"tänk på mellanrum mellan siffror"* eller *"du måste tänka på skillnaden mellan ental och tiotal"*. Eleverna beskriver också att lärarna har ett system med avklippta hörn i arbetsboken eller skriver ett stort R. Båda betyder att allt är rätt. Eleverna kan även få klistermärken som till exempel

"guldstjärna". Klistermärkena betyder enligt de elever Skolinspektionen intervjuat och samtalat med att läraren läst, att eleven gjort rätt och att det är fint och inte slarvigt.

Den återkoppling som ges till eleverna sker oftast på uppgiftsnivå och handlar alltså främst om att kontrollera om eleven gjort uppgiften och om det är rätt och fint. Återkopplingen är knuten till fakta och begrepp och används därmed inte för att hjälpa eleven att prestera bättre nästa gång de möter likartade uppgifter eller för att utveckla strategier för att visa olika lösningar på en fråga. Vare sig eleverna eller lärarna ger exempel på återkoppling som sker systematiskt för att synliggöra lärandet för eleverna. Lärarna uttrycker en frustration över styrdokumentens krav på att fortlöpande följa elevernas kunskapsutveckling för att ge kontinuerlig och framåtsyftande återkoppling. De beskriver att kravet känns *"övermäktigt"* och *"vi hinner inte, tiden räcker inte till, vi har för många elever i grupperna"*.

Dokumentation

Av ovanstående framgår att det varierar i vilken grad läraren bedömer elevernas kunskapsutveckling systematiskt i alla ämnen och använder dessa bedömningsunderlag för att upprätta individuella utvecklingsplaner. Det finns enskilda lärare som sparar elevarbeten för att följa kunskapsutvecklingen men detta görs inte systematiskt. Lärarna uttrycker att det är lättare att göra bedömningar i svenska och matematik på grund av att det i de ämnena finns nationella ämnesprov och bedömningsstöd i form av exempelvis Diamant och det testmaterial i svenska som skolan använder. I dessa två ämnen samlar också läraren in så mycket underlag som möjligt gällande vad eleverna kan i form av synliga bevis, som oftast är fakta och färdigheter. Skolans dokumentationsmaterial för svenska och matematik i form av ballonger och fiskar är ett sådant exempel. Här kan lärare, ibland tillsammans med eleverna, löpande anteckna när eleverna till exempel *"kan tiokompisarna"*, *"kan stor bokstav"*. Dokumenten är emellertid inte reviderade utifrån Lgr 11. Nationella ämnesprov ingår som en viktig del när det gäller att bedöma kunskapsutvecklingen i matematik och svenska. När det gäller övriga ämnen saknas motsvarande dokumentationsunderlag. Läraren försöker istället att minnas och ha bedömningen i huvudet.

Individuella utvecklingsplaner

De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av uppvisar anmärkningsvärda brister. Det finns elever som inte får skriftliga omdömen i alla ämnen. Orsaken till detta kan vara att undervisande lärare inte hunnit med att skriva omdöme men det är också ett medvetet val från enstaka lärare att inte skriva omdömen i andra ämnen än svenska och matematik. De skriftliga omdömena anger i flera ämnen att eleven *"nått målen"* eller *"är på väg att nå må-*

len" utan att målen finns preciserade. Det finns också enligt rektor en tendens att de skriftliga omdömena blir alltför generella, det vill säga att samma standardfraser används till många elever utan att anpassas till den enskilde eleven. Av de individuella utvecklingsplanerna framgår att det främst är i svenska och matematik det tydligt framgår var eleverna befinner sig i förhållande till kunskapskraven. I övriga ämnen är kopplingen till kursplanerna inte lika tydlig. Omdömena beskriver vad eleven arbetat med snarare än vilka kunskaper eleven har utvecklat.

När det gäller den framåtsyftande delen av den individuella utvecklingsplanen uppger rektorn att det råder en viss förvirring kring upprättandet. Rektor, lärare och föräldrar beskriver att den framåtsyftande delen av en elevs individuella utvecklingsplan endast skrivs för de elever där särskilda överenskommelser är nödvändiga. För de elever som *"följer den normala undervisningen och det inte finns något problem"* skrivs inte den framåtsyftande delen. Lärare och rektor menar att de fått information om att den framåtsyftande delen endast ska upprättas för de elever som inte följer en *"normal kunskapsutveckling"*.

Av intervju och samtal samt ovanstående framgår att Njutångers skola inte har ändamålsenliga och systematiska former för dokumentation som främjar elevernas kunskapsutveckling och väl återspeglar deras kunskaper i förhållande till kursplanernas kunskapskrav. Ett utvecklingsarbete är dock påbörjat se avsnitt 1.1.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna använder de nationella proven som ett stöd för att bedöma elevernas kunskaper.

Lärarna behöver i större utsträckning ge eleverna förståelse för vilka kunskaper de ska utveckla och tydliggöra på vilka grunder de bedöms.

Vidare behöver lärarna följa elevernas kunskapsutveckling och ge kontinuerlig och framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla och hur detta ska ske så att bedömningen blir en integrerad del i undervisningen tillsammans med eleverna för att synliggöra lärandet.

Lärarna behöver bedöma elevernas kunskaper utifrån kunskapskraven i alla ämnen och använda aktuella bedömningsunderlag för att upprätta den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen.

Lärarna behöver upprätta individuella utvecklingsplaner som uppfyller skollagens krav.

Lärarna behöver analysera de kunskaper eleven har visat, göra helhetsbedömningar av dessa och jämföra med kursplanernas kunskapskrav.

Lärarna behöver utveckla ändamålsenliga rutiner och former för dokumentation som främjar elevernas kunskapsutveckling och väl återspeglar deras kunskaper i förhållande till kursplanernas kunskapskrav.

1.5 Lärarna följer upp undervisningen

Här undersöks hur lärarna följer upp och utvärderar sin planering och undervisning samt bedömnings- och dokumentationsformer.

Av de lärare Skolinspektionen intervjuat framkommer att rektorn initierat diskussioner kring resultaten från de nationella ämnesproven kopplat till arbetsätt och arbetsformer. Lärarna kan dock inte ge något exempel på att denna analys lett till att man ändrat något i syfte att ge eleverna förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen. Skolinspektionen får inte heller något exempel på att analysen resulterat i att man på ett systematiskt sätt tar vara på väl fungerande undervisning. Lärarna upplever att deras undervisningsmässiga handlingsutrymme är begränsat på grund av bristande resurser i kombination med stora elevgrupper. Rektorn bekräftar att diskussioner kring alternativa arbetssätt och arbetsformer har en tendens att stanna vid resursfrågor.

Samtal och intervjuer med lärare och rektorn visar att samarbetet mellan lärarna är begränsat. Eftersom skolan är liten så saknar lärarna årskursvisa kollegor utan man är ensam undervisande lärare i sin årskurs. Detta gör, menar lärarna, att det inte finns förutsättningar för ett naturligt samarbete kring undervisningens innehåll, arbetssätt, arbetsformer, bedömningsfrågor eller kring att utvärdera undervisningen. Arbetet upplevs av lärarna till stor del som ett ensamarbete. Detta gör att lärarna inte kan ge något exempel på att en utvärdering av undervisningen lett till att man ändrat något i syfte att ge eleverna förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen.

Eftersom skolan nyligen påbörjat arbetet med att utveckla bedömnings- och dokumentationsformer så har lärarna inte utvärderat om arbetet är ändamålsenligt.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna behöver identifiera och analysera vad som behöver utvecklas i den egna undervisningen samt i vilken utsträckning planeringen och genomförandet av undervisningen har gett eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen.

Lärarna behöver utvärdera i vilken mån bedömnings- och dokumentationsformerna som används är ändamålsenliga.

1.6 Lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanerna.

Av intervju med såväl lärare som vårdnadshavare framgår att det varierar i vilken grad lärarna fortlöpande ger vårdnadshavarna information om elevernas kunskapsutveckling. Utvecklingssamtalen är enligt rektorn, lärare och vårdnadshavarna centralt när det gäller information om elevens kunskapsutveckling till vårdnadshavarna. Vårdnadshavarna har ännu inte tillgång till det digitala dokumentationssystem som skolan använder och kan därför inte ta del av all den information som gäller det egna barnet. Detta kommer dock enligt rektorn att vara ordnat till nästa termin. Samtliga elever och vårdnadshavare erbjuds utvecklingssamtal varje termin där individuella utvecklingsplaner ligger till grund för samtalen. Av de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av framgår inte information om elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen, se avsnitt 1.4. Denna bild bekräftas av de vårdnadshavare Skolinspektionen intervjuat.

Vårdnadshavarna beskriver i intervjun att de inte helt och fullt vet vad deras barn kan eller inte kan. De menar att det varit många lärarbyten på skolan vilket har fått till följd att elevernas lärande inte varit i fokus på samma sätt som tidigare. Däremot får vårdnadshavare ofta information om vad eleverna arbetar med, vad som ska hända närmaste veckan eller veckorna. Informationen ges till exempel i så kallade veckobrev eller i vissa fall månadsbrev. Även information om arbetssituationen i klassen finns också med.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna inte ger fortlöpande information till vårdnadshavare om elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen i förhållande till kursplanernas krav. Elevernas individuella utvecklingsplaner uppfyller inte de krav som skollagen ställer.

2. Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår av kursplanernas kunskapskrav?

2.1 Lärarna har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper

Här undersöks om läraren har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper och om lärarna använder olika underlag för bedömning samt om eleverna ges möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt.

Elever beskriver att de ges möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt, till exempel läsa, skriva svar på något, dataprogram, rätta någonting, göra experiment, lämna in arbetsuppgifter, presentera muntligt och rita. Eleverna berättar också att det förekommer att man tillsammans diskuterar olika lösningar på så kallade mattekluringar och att man då kan visa hur man tänkt. Lärarna uppger dock, vilket även framgår av lärarnas planeringar, att allt det eleverna gör inte ingår i det som bedöms. Det finns också på skolan en utbredd uppfattning om att bedömning närmast handlar om olika prov, tester och diagnoser.

Bedömningen tenderar ofta att handla om fakta och färdighetsträning trots att eleverna ges möjlighet att utveckla många olika kunskapsformer och att lärarna arbetar med att utveckla många förmågor i kunskapskraven hos eleverna. Lärarna uttrycker att det är lättare att dokumentera och bedöma synliga bevis så som till exempel fakta och begrepp och att det är lättare att avgöra om eleven kan eller inte kan det. Medan förmågorna i kunskapskraven tenderar att bli något lärarna observerar och bär i sitt minne. Det finns bedömningar där själva genomförandet av förelagda arbetsuppgifter likställs med kunskapsutveckling. Att en elev genomfört en uppgift blir lika med att eleven tillgodogjort sig kunskaper. Vid intervju med lärare framkommer även uppfattningar som *"hur ska jag veta vad alla kan? Jag gör ett prov men det är bara faktakunskaper. Jag vet inte riktigt hur jag ska få tag på förmågorna."*

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna ger eleverna goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt, men lärarna använder dock inte allt det underlag de har att tillgå för att analysera och bedöma elevernas kunskaper.

2.2 Vårdnadshavares kännedom om kunskapskraven

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare information om kunskapskraven i alla ämnen som eleven får undervisning i.

Vårdnadshavarna uppger i intervju att på föräldramöten presenteras i första hand vilket stoff man i de olika årskurserna kommer att arbeta med snarare än vilka kunskapskraven är i de olika ämnena. Vårdnadshavarna uppmuntras att ta del av Skolverkets hemsida för att själva informera sig om kunskapskraven i de olika ämnena. Lärarna uppger på sin sida att planeringar med kunskapskrav ännu inte görs vilket gör att varken elever och föräldrar får information om vilka kunskapskrav som är kopplade till respektive område. Det finns ett påbörjat arbete inom ämnesgrupperna med att utarbeta planeringar och att dessa inom en snar framtid ska finnas tillgängliga för vårdnadshavarna via det digitala system skolan börjat att använda sig av.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna inte i tillräcklig omfattning ger vårdnadshavarna information om kunskapskraven i de ämnen eleverna får undervisning i.

Syfte och frågeställningar

Forskning och utvärderingar visar att många lärare upplever en osäkerhet kring hur elevernas kunskaper ska bedömas i de tidigare skolorna. Lärarna menar också att skolorna saknar ett gemensamt förhållningssätt och rutiner för dokumentation när det gäller att följa och bedöma elevers kunskapsutveckling. Lärarnas osäkerhet kan leda till att bedömningar och individuella utvecklingsplaner saknar koppling till kunskapskraven i de nationella kursplanerna.

Forskning visar att bedömning kan vara ett verktyg för att löpande stödja elevernas lärande och utveckling. Det handlar om att eleverna får möjlighet att fortlöpande visa de kunskaper som framgår av kunskapskraven i kursplanerna och att de förstår vilka grunder de bedöms utifrån, var de befinner sig i förhållande till kunskapskraven och hur de kan göra för att ytterligare utveckla sina kunskaper.

Syftet med projektet är att undersöka om de bedömningsunderlag lärarna använder och de bedömningar lärarna gör är relaterade till kunskapskraven i de nationella kursplanerna och i övrigt sker i enlighet med styrdokumentet. Detta mot bakgrund av att en ny läroplan för grundskolan, Lgr 11, införs under 2011. Granskningen syftar dessutom till att hitta goda exempel på hur lärare arbetar med bedömning för att främja lärande som en integrerad del i lärandeprocessen tillsammans med eleven.

De centrala frågeställningarna är:

- Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?
- Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår av kursplanernas kunskapskrav?

Metod och material

Granskningen inleds genom att inspektörerna innan skolbesöket tar del av olika dokument och gör en dokumentanalys. Rektorn har exempelvis svarat på en verksamhetsredogörelse och skickat in olika dokument skolan har i arbetet kring bedömning till inspektörerna inför skolbesöket.

Varje skolbesök består av intervju med rektor, lärare (både i grupp 6-8 lärare i åk 1-3 och djupintervju med två lärare i åk 3), elever i åk 3 (i grupp ca 6 elever) och vårdnadshavare i åk 3 (i grupp 6-8 stycken). I de fall då den besökta skolan består av ett fåtal lärare och elever kan sammansättningen vid intervjuerna komma att anpassas till detta. Besöket avslutas med en återkoppling till rektor kring inspektörernas preliminära bedömningar.

Njutångers skola	Antal
Intervjuade elever	4
Intervjuade lärare	5
Intervjuade vårdnadshavare	4

Författnings- och forskningsstöd i Skolinspektionens kvalitetsgranskning Kunskapsbedömning i grundskolan årskurs 1-3

Författningar

Lagar

- Skollagen (2010:800)

Förordningar

- Skolförordning (SFS 2011:185)
- Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

Skolverkets föreskrifter

- Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:19) om kunskapskrav för grundskolans ämnen

Skolverkets allmänna råd

- Skolverkets allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16) (AR IUP)
- Skolverkets allmänna råd, Planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan (SKOLFS 2011:149) (AR Planering)

Forskningsstöd

- Skolverkets stödmaterial: Kunskapsbedömning i skolan – praxis, begrepp, problem och möjligheter
- Skolverkets kunskapsöversikt: Kunskapsbedömning – Vad, hur och varför?

1. Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?

1.1 Rektor tar ansvar för att lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav

Här undersöks om rektorn tar ansvar för och skapar förutsättningar för lärarnas gemensamma arbete med kunskapsbedömningar utifrån kursplanernas kunskapskrav.

Inom detta område granskas följande:

- Rektor tar ansvar för att tillsammans med lärarna utveckla gemensamma rutiner och former för att planera undervisningen och för att bedöma och dokumentera elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav (2 kap. 9 § och 4 kap. 4-6 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8, AR IUP, AR Planering).
- Rektorn skapar förutsättningar för att lärarna använder ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen (AR IUP).
- Rektorn skapar förutsättningar för en likvärdig bedömning inom skolenheten (1 kap. 9 § skollagen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Lgr 11, 2.8, AR Planering).

Författningsstöd

1 kap. 9 § skollagen

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

2 kap. 9 § skollagen

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Det pedagogiska arbetet vid en förskolenhet ska ledas och samordnas av en förskolechef. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

En likvärdig utbildning

/.../ Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform och inom fritidshemmet ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet/.../.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har /.../.

Lgr 11 punkt 2.8

2.8 REKTORNS ANSVAR

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen

Utgångspunkter för den individuella utvecklingsplanen – bedömning och utvecklingssamtal

Skolans lärare bör

- ha gemensamma rutiner och former för dokumentation av elevernas kunskapsutveckling
- utveckla ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen

Elevers lärare bör

- informera elev och vårdnadshavare om vilka kunskaper och kunskapskvaliteter som ska bedömas

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Planering

Rektorn bör

- organisera verksamheten så att lärarna ges förutsättningar att planera undervisningen
- utveckla former för samverkan och kunskapsutbyte mellan lärarna

Kunskapsbedömning

Rektorn bör

- stödja lärarna i deras arbete med att bedöma elevernas kunskaper genom att tillsammans med dem utveckla gemensamma rutiner och former för att utvärdera elevernas kunskaper

Dokumentation

Lärare bör

- använda sig av effektiva rutiner och former för dokumentation som väl återspeglar elevernas kunskaper och som ger en grund för kommunikation av bedömning och betygssättning med elever och vårdnadshavare

1.2 Skolan har ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning

Här undersöks om rektorn ser till att det finns ett kvalitetsarbete kring kunskapsbedömningar på skolan genom att följa upp och utvärdera detta arbete samt huruvida resultaten av det används. Vidare handlar bedömningspunkten om rektorn tillsammans med lärarna analyserar skolans kunskapsresultat och resultaten på de nationella proven.

Inom detta område granskas följande:

- Rektorn använder skolans kunskapsresultat i kvalitetsarbetet genom att skapa förutsättningar för att lärarna tillsammans jämför och analyserar skolans kunskapsresultat och hur de förhåller sig till resultaten från de nationella proven och eventuellt annat bedömningsstöd (*AR Planering*).
- Rektorn följer tillsammans med lärarna upp och utvärderar de rutiner och former för bedömning och dokumentation som används så att de är ändamålsenliga för ett systematiskt kvalitetsarbete (4 kap. 4- 6 §§ skollagen, *AR Planering*).

Författningsstöd

4 kap. 4-6 § skollagen

Enhetsnivå

4 § Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn och förskolechefen ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet

5 § Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Dokumentation

6 § Det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska dokumenteras.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Kunskapsbedömning

Läraren bör

- tillsammans på skolenheten regelbundet analysera och diskutera hur olika elevprestationer bedöms i förhållande till kunskapskraven
- som stöd för bedömningen av elevernas kunskaper jämföra resultaten på de nationella ämnesproven med den egna dokumentationen och analysera skillnader och likheter i resultaten

Rektorn bör

- stödja lärarna i deras arbete med att bedöma elevernas kunskaper genom att tillsammans med dem utveckla gemensamma rutiner och former för att utvärdera elevernas kunskaper

Uppföljning

Rektorn bör tillsammans med lärarna systematiskt och kontinuerligt

- följa upp formerna för utvärdering och bedömning av elevernas kunskaper
- följa upp och utvärdera de rutiner och former för dokumentation som används så att de är effektiva och ändamålsenliga för ett systematiskt kvalitetsarbete.

1.3 Bedömning ingår i lärarnas planering av undervisningen

Här undersöks om lärarna vid planering av undervisningen utgår från kursplanerna samt om lärarna även planerar för hur bedömningen av eleverna ska gå till så att den blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna utgår vid planeringen av undervisningen från kursplanernas syfte, centrala innehåll och kunskapskrav (*1 kap. 11 § skollagen och 9 kap. 1-2 §§ skolförordningen, AR Planering*).
- Lärarna identifierar och planerar hur eleverna ska visa sina kunskaper, vad i kunskapskraven som ska bedömas och när bedömningen ska ske (*AR Planering*).
- Lärarna planerar så att bedömningen systematiskt blir en integrerad del i undervisningen för att tillsammans med eleverna följa och stödja elevernas kunskapsutveckling i undervisningen och kontinuerligt ge återkoppling på deras arbete för att synliggöra lärandet för eleverna (*AR Planering*).

Författningsstöd**1 kap. 11 § skollagen**

För varje skolform och för fritidshemmet skall gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

9 kap. 1-2 §§ skolförordningen**Utbildningens innehåll och omfattning***Läroplan och kunskapskrav*

1 § För grundskolan gäller en läroplan enligt 1 kap. 11 § första stycket skollagen (2010:800). Läroplanen finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § samma förordning framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kunskapskrav.

2 § Kunskapskrav ska finnas för

- matematik, svenska och svenska som andraspråk samt gemensamt för samhällsorienterande ämnen och för naturorienterande ämnen i årskurs 3,
- samtliga ämnen utom moderna språk i årskurs 6, och
- samtliga ämnen i årskurs 9.

Kunskapskraven i årskurs 3 och 6 anger den lägsta godtagbara kunskapsnivån för en elev vid slutet av årskursen. Kunskapskraven i årskurs 9 anger den kunskapsnivå som krävs för ett visst betyg när ett ämne avslutas.

Lgr 11, 3 Kursplaner**Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan**Planering

Läraren bör vid planeringen av undervisningen

- tydliggöra vilka delar av ämnets syfte som undervisningen i det aktuella arbetsområdet ska inriktas mot och utifrån det avgöra hur det centrala innehållet ska kombineras och behandlas så att eleverna ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till kunskapskraven
- identifiera vilka delar av kunskapskraven som bedömningen ska utgå ifrån i det aktuella arbetsområdet och avgöra hur eleverna ska få visa sina kunskaper
- skapa förutsättningar för att följa och stödja elevernas kunskapsutveckling och kontinuerligt ge återkoppling på deras arbete

1.4 Lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper samt om läraren ger framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla i förhållande till kunskapskraven och hur detta ska ske. Vidare handlar det om hur lärarens bedömning blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Inom detta område granskas följande:

- Läraren ger eleven förståelse för vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla i alla ämnen och på vilka grunder de bedöms (*Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Lgr 11, 2.7*).
- Lärarna följer elevernas kunskapsutveckling och ger kontinuerlig och framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla och hur detta ska ske så att bedömningen blir en integrerad del i undervisningen tillsammans med eleverna för att synliggöra lärandet (*10 kap. 13 § skollagen, Lgr 11, 2.7, AR Planering*).
- Lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kunskapskraven i alla ämnen och använder aktuella bedömningsunderlag för att upprätta individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (*10 kap. 13 § skollagen, Lgr 11, 2.7*).
- Lärarna analyserar regelbundet de kunskaper eleven har visat, gör helhetsbedömningar av dessa och jämför med kursplanernas kunskapskrav (*Lgr 11, 2.7, AR Planering*).
- Lärarna använder resultaten från nationella proven för att bedöma elevers kunskapsutveckling (*9 kap. 20-22 §§ skolförordningen*).
- Lärarna använder ändamålsenliga rutiner och former för dokumentation som främjar elevernas kunskapsutveckling och väl återspeglar deras kunskaper i förhållande till kursplanernas kunskapskrav (*AR IUP, AR Planering*).

Författningsstöd

10 kap. 13 § skollagen

Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och (...)

9 kap. 20-22 §§ skolförordningen

Nationella ämnesprov

20 § Nationella ämnesprov ska användas i de ämnen och årskurser som anges i 21 § för att bedöma elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven och, i årskurs 9, även som stöd för betygssättning.

21 § Ämnesprov ska användas i

1. matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 3, 6 och 9,
2. engelska i årskurs 6 och 9, och
3. biologi, fysik eller kemi i årskurs 9.

Ämnesprov som avses i första stycket 3 ska fördelas så att varje elev ska delta i prov i endast ett ämne och att antalet provdeltagare så långt som möjligt blir lika stort för varje ämnesprov.

22 § Ämnesprov ska genomföras i slutet av årskursen. Statens skolverk får dock meddela föreskrifter om att ämnesprov i årskurs 9 får genomföras vid en annan tidpunkt.

Skolverket får meddela närmare föreskrifter om ämnesprov.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har /.../.

Lgr 11, 2.7 BEDÖMNING OCH BETYG

/.../

Mål

Skolans mål är att varje elev

- utvecklar ett allt större ansvar för sina studier, och
- utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna /.../.

Riktlinjer

Läraren ska

- genom utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling,
- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn /.../.

Allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen

Utgångspunkter för den individuella utvecklingsplanen – bedömning och utvecklingssamtal

Skolans lärare bör

- ha gemensamma rutiner och former för dokumentation av elevernas kunskapsutveckling

- utveckla ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Genomförande

Läraren bör i sin ledning av undervisningen

- försäkra sig om att undervisningen leder mot de mål som konkretiseras i planeringen genom att anpassa undervisningen till varje enskild elevs behov av stöd och stimulans
- se till att eleverna förstår syftet med de aktiviteter som ska ske i undervisningen, vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla samt hur de ska få visa sina kunskaper
- kontinuerligt ge varje elev konstruktiv återkoppling på hennes eller hans kunskapsutveckling och tydliggöra vad som behöver utvecklas vidare

Kunskapsbedömning

Läraren bör

- kontinuerligt analysera de kunskaper som eleven visat utifrån vad som behandlats i undervisningen, för att kunna göra helhetsbedömningar av kunskaperna och jämföra dessa med kunskapskraven
- använda sig av ändamålsenliga bedömningsformer som ger eleverna goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt

Dokumentation

Läraren bör

- dokumentera sina planeringar och uppföljningar så att de ger stöd för att
 - genomföra, följa upp och dokumentera undervisningen
 - kommunicera med elever och vårdnadshavare vad som är syftet med undervisningen och hur den ska genomföras
- använda sig av effektiva rutiner och former för dokumentation som väl återspeglar elevernas kunskaper och som ger grund för kommunikation av bedömning och betygssättning med elever och vårdnadshavare

1.5 Lärarna följer upp undervisningen

Här undersöks hur lärarna följer upp och utvärderar sin planering och undervisning samt bedömnings- och dokumentationsformer.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna analyserar i vilken utsträckning planeringen och genomförandet av undervisningen har gett eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen (*AR Planering*).
- Lärarna identifierar vad som behöver utvecklas i den egna undervisningen för att eleverna ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen (*AR Planering*).
- Lärarna utvärderar i vilken mån bedömnings- och dokumentationsformerna som används är praktiska och ändamålsenliga (*AR Planering*).

Författningsstöd

Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg

RIKTLINJER

Läraren ska

utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Uppföljning

Läraren bör

- analysera i vilken utsträckning planeringen och genomförandet av undervisningen har gett eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till de nationella målen
- identifiera vad som behöver utvecklas i den egna undervisningen för att eleverna ska ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till de nationella målen, samt
- utvärdera i vilken mån de bedömnings- och dokumentationsformer som används är ändamålsenliga

Dokumentation

Läraren bör

- dokumentera sina planeringar och uppföljningar så att de ger stöd för att
 - genomföra, följa upp och utvärdera undervisningen

1.6 Lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanerna.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna ger fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas kunskapskrav (3 kap. 4 §, 10 kap. 12 § skollagen, Lgr 11, 2.4 och 2.7).

Författningsstöd

3 kap. 4 § skollagen

Eleven och elevens vårdnadshavare och vårdnadshavare för ett barn i förskolan ska fortlöpande informeras om elevens eller barnets utveckling.

10 kap. 12 § skollagen

Utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Lgr 11, 2.4 SKOLA OCH HEM

Skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för elevernas skolgång ska skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

- samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla skolans innehåll och verksamhet.

Läraren ska

- samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling, och
- hålla sig informerad om den enskilda elevens personliga situation och iaktta respekt för elevens integritet.

Lgr 11, 2.7 BEDÖMNING OCH BETYG

Riktlinjer

Läraren ska

- genom utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling,
- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn,
- med utgångspunkt i föräldrarnas önskemål fortlöpande informera elever och hem om studieresultat och utvecklingsbehov

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Dokumentation

Läraren bör

- använda sig av effektiva rutiner och former för dokumentation som väl återspeglar elevens kunskaper och som ger grund för kommunikation av bedömning och betygsättning med elever och vårdnadshavare

2. Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår kursplanernas kunskapskrav?

2.1 Lärarna använder ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper

Här undersöks om läraren har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper och om lärarna använder olika underlag för bedömning samt om eleverna ges möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarnas bedömning av elevernas kunskaper är allsidig och olika underlag används för att analysera kunskaperna så att eleverna ges goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt (*Lgr 11, 2.7, AR Planering*).

Författningsstöd

Lgr 11, 2.7 BEDÖMNING OCH BETYG

Skolans mål är att varje elev

- utvecklar ett allt större ansvar för sina studier, och
- utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna.

Riktlinjer

Läraren ska

/.../

- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn /.../

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Kunskapsbedömning

Läraren bör

- använda sig av ändamålsenliga bedömningsformer som ger eleverna goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt

2.2 Vårdnadshavares kännedom om kunskapskraven

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare information om kunskapskraven i alla ämnen som eleven får undervisning i.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna ger vårdnadshavarna information om kunskapskraven i alla ämnen som eleverna får undervisning i (*Lgr 11,1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.4., AR IUP*).

Författningsstöd

Lgr 11, 1, Skolans värdegrund och uppdrag

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. /.../

Lgr 11, 2.4

Läraren ska

Samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling,

Allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen

Utgångspunkter för den individuella utvecklingsplanen – bedömning och utvecklingssamtal

Elevers lärare bör

- beskriva hur de nationella målen har konkretiserats i undervisningen

Den individuella utvecklingsplanens innehåll

De skriftliga omdömena bör

- utformas så att eleven och vårdnadshavaren får tydlig information om elevens kunskaper i relation till de nationella målen och lyfta fram elevens utvecklingsmöjligheter i syfte att stimulera fortsatt lärande

Den framsyftande planeringen bör

- sammanfattande ange vilka kunskaper och förmågor eleven ska utveckla.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Dokumentation

Läraren bör

- dokumentera sina planeringar och uppföljningar så att de ger stöd för att
 - kommunicera med elever och vårdnadshavare vad syftet är med undervisningen och hur den ska genomföras.